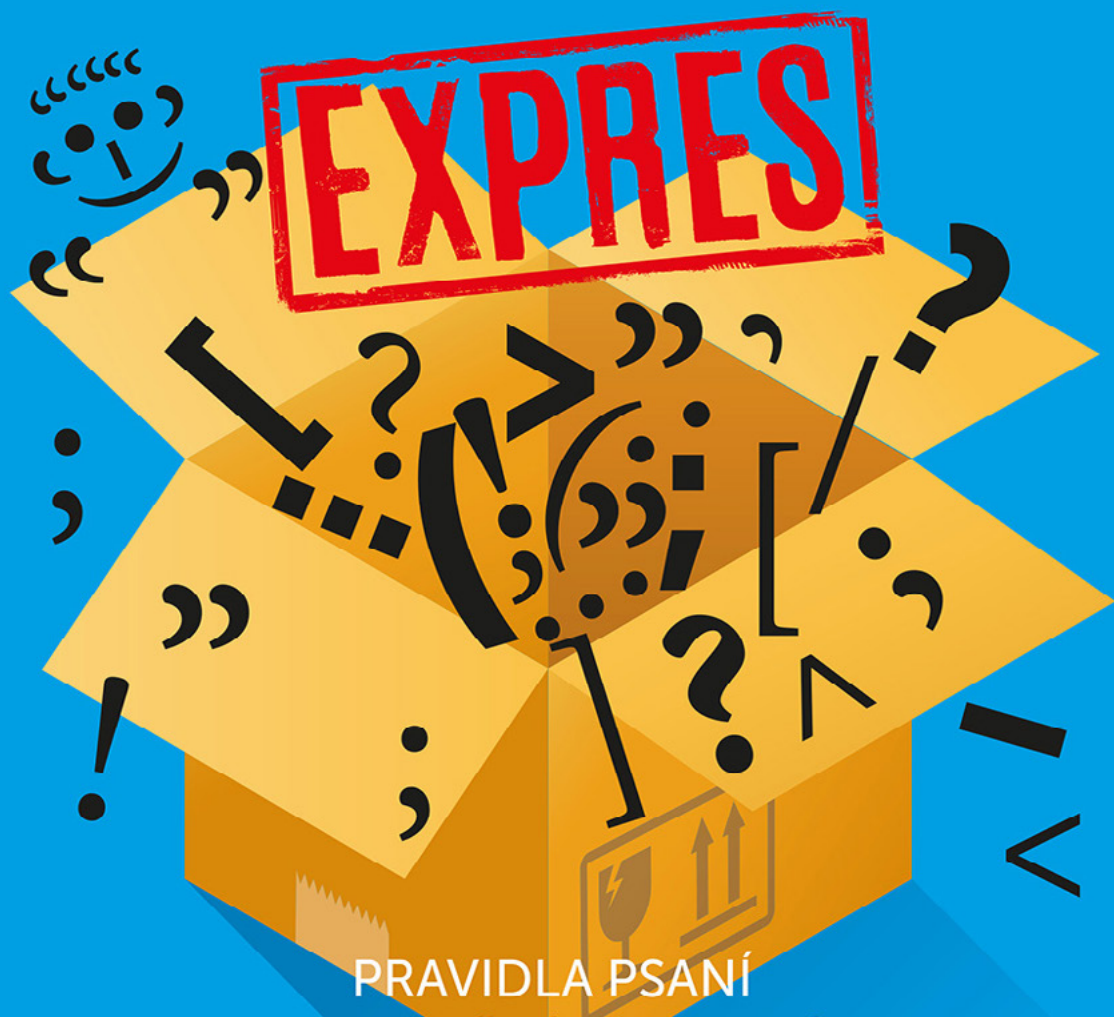

Vlasta Gazdíková

INTERPUNKCE

PRAVIDLA PSANÍ
INTERPUNKČNÍCH ZNAMÉNEK
PO KRŮČCÍCH

edika.

Interpunkce expres

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.edika.cz
www.albatrosmedia.cz

Vlasta Gazdíková
Interpunkce expres – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Vlasta Gazdíková

Interpunkce expres

**Edika
Brno
2020**

OBSAH

INTERPUNKČNÍ ZNAMÉNKA	5
I. Tečka	5
II. Otazník	11
III. Vykřičník	14
IV. Dvojtečka	18
V. Uvozovky	22
VI. Závorky	27
VII. Pomlčka	28
VIII. Středník	29
IX. Psaní čárky ve větě jednoduché	38
X. Psaní čárky v souvětí	61
Souhrnné opakování	80
Shrnutí základních pravidel	91
KLÍČ	97
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	135

INTERPUNKČNÍ ZNAMÉNKA

Interpunkční neboli členicí znaménka slouží ke členění textu, a tím nám pomáhají v jeho správné orientaci. Díky těmto znaménkům snadno najdeme konec věty nebo přímou řeč. Pochopíme, zda se v rámci věty jedná o oznámení, otázku, příkaz, zvolání nebo přání. Poznáme, kdy jde o oslovení, vyjádření citové pohnutky, upřesnění významu a podobně. Užívání těchto znamének se nazývá interpunkce (členění psaného textu) a my se zaměříme na následující znaménka:

- I. tečka,
- II. otazník,
- III. vykřičník,
- IV. dvojtečka,
- V. uvozovky,
- VI. závorky,
- VII. pomlčka,
- VIII. středník,
- IX. psaní čárky ve větě jednoduché,
- X. psaní čárky v souvětí.

Největší část této publikace je zaměřena především na užívání čárky ve větě jednoduché a v souvětí, neboť tato problematika patří v rámci užívání interpunkčních znamének k těm nejobtížnějším.

I. Tečka

- a) **Tečku píšeme za větou jednoduchou nebo souvětím, které označujeme jako větu oznamovací, někdy také rozkazovací nebo práci** (v mluveném projevu klesáme na konci věty hlasem), např.: *Večer půjdeme do kina. Mohli bychom jít do kina. Prší. Často jsme se scházeli u prastaré lípy a vyprávěli si strašidelné historky.* (věty oznamovací – sloveso má tvar oznamovacího nebo podmiňovacího způsobu) – *Vyprávěj nám o tom filmu. Vypočítejte obvod čtverce. Napište správné koncovky podstatných jmen a do závorky uveďte jejich vzor.* (věta rozkazovací – sloveso má tvar rozkazovacího způsobu) – *Ať se vám film líbí. Kdybych tak měla psa. Kéž*

by už bylo léto, abych mohla chodit na koupaliště. (věta práci – sloveso má tvar oznamovacího nebo podmiňovacího způsobu) ...

- b) **Tečku píšeme za číslovkami řadovými, za kalendářními daty a časovými údaji**, např.: *čtu na 25. straně, 100. výročí republiky, 4. poschodí, 9. díl, VI. kapitola, v 19. století, 1. místo, 13. komnata, Karel IV., žáci IX. B, autobus jede v 18.45 hodin (ale i v 18:45 hodin), schůzka začne v 10.15 hodin (ale i v 10:15 hodin) a skončí ve 12.00 hodin (ale i ve 12:00 hodin), setkáme se 27. 3. 2019 ve 14.30 hodin (ale i ve 14:30 hodin), odpovídáme na Vaši reklamaci z 6. 9. 2018, faktura ze dne 25. 10. 2017, ...*

Poznámka:

Tečka se nepíše, jestliže číslo můžeme číst jako číslovku základní i řadovou. V tomto případě je napsána za jménem, např.: Budeme pokračovat ve čtení na str. 25 a potom na str. 28 odpovíte na otázky k přečtenému textu. Jedná se o § 5 odst. 1 písm. a) zákona č. 227/2000 Sb.

7.–9. roč.

- c) **Tečku můžeme použít v administrativních textech k oddělování skupin tří číslic v peněžních částkách**, např.: *27.345.678 Kč, 12.987 Kč, 123.000.500 Kč, 4.896.200 Kč, ...*

Mzdy se zvýšily v průměru o 1.120 Kč. Ceny bytů vzrostly o 500.000 Kč.

Poznámka:

Můžeme použít i druhý způsob zápisu peněžních částek (je obvyklejší), kdy místo teček ponecháme mezery, např.: 27 345 678 Kč, 12 987 Kč, 123 000 500 Kč, 4 896 200 Kč, ...

Mzdy se zvýšily v průměru o 1 120 Kč. Ceny bytů vzrostly o 500 000 Kč.

- d) **Tečku píšeme také ve zkratkách uvnitř věty nebo souvětí**, např.: *atd. (a tak dále), apod. (a podobně), tj. (to jest), tzn. (to znamená), str. (strana), čís. (číslo), č. j. i čj. (číslo jednací), j. č. (jednotné číslo), č. p. i čp. (číslo popisné), a. s. (akciová společnost), s. r. o. nebo spol. s r. o. (společnost s ručením omezeným), K. Vary (Karlovy Vary), Ústí n. L. (Ústí nad Labem), odd. (oddělení), mld. (miliarda), rtg. (rentgen), dg. (diagnóza), kpt. (kapitán), mjr. (major), gen. (generál), Ing. (inženýr), MUDr. (doktor všeobecného lékařství), doc. (docent), v. r. (vlastní rukou), ...*

Poznámka:

Tečku nepíšeme po takzvaných kontrakčních (stažených) zkratkách utvořených z prvního a posledního písmene slova (případně slabiky), např.: *c*, *cca* (cirka), *fa* (firma, faktura), *fce* (funkce), *čce* (července), *bří* (bratři), ...

- e) **Za větami, které končí zkratkou, píšeme jen jednu tečku**, např.: *Rostlinnou i živočišnou výrobou se zabývá LUKROM, spol. s r. o. – Prohlédli jsme si kompletní výrobní program společnosti DEL, a. s. – Se závěrečným projevem vystoupil PhDr. Jiří Horký, CSc.*

Poznámka:

Tečku nepíšeme za nápisy a nadpisy, pokud jsou na samostatném řádku nebo jsou jinak graficky odděleny od ostatního textu, např. v novinových titulcích, v nadpisech článků a kapitol, v titulních listech knih, v legendách k obrázkům, v nápisech na plakátech a vývěskách, v adresách, za údaji v rubrikách a v tabulkách, za jmény autorů různých ukázek, citátů apod.

- f) **Tři tečky (...)** (někdy též „výpustka“ nebo „trojtečka“) **označují vynechání části textu, nedokončenou řeč či neúplný výčet**, např.: *Maminka volala na Jirku: „Jestli hned nepřijdeš, tak...“ – Petra si opakovala vyjmenovaná slova po s: syn, sytý, sýr, ... – Eva si potichu počítala do dvaceti: jedna, dvě, tři, ... – Jeho odpověď zpravidla začínala slovy: „Ehm... já myslím...“ (Za větou již další tečku nepíšeme.)*
- g) **Tečka a závorka**

Jestliže je výraz v závorkách součástí výpovědi, píšeme tečku až za závorkou, v ostatních případech před ní, např.: *Rodiče musejí platit každý měsíc zálohy za všechny energie (elektřinu a plyn). – Správné řešení příkladů najdete v klíči (na str. 98). – Všichni soutěžící, kteří se pečlivě připravovali, si zaslouží velkou pochvalu. (Potlesk.)*

2. Doplňte do vět chybějící tečky.

Prohlédni si 7 a 8 rádek a doplň své iniciály. Vystoupali jsme pěšky do 6 poschodí. Budova má 8 podlaží. Nejdříve jsme četli na straně 125 a potom jsme pokračovali od strany 140 dále. Nová pračka nás stála 12 689 Kč. Dům č p 157 byl nově zrekonstruován. Seděli jsme v 6 řadě. Vypracujte 5 cv na str 65 a potom ještě cv 8 na 67 straně. Správné řešení cvičení najdete v klíči (na str 158). Naši florbalisté obsadili v krajském kole 1 místo. V VI dílu *Husitské epeje* nám Vlastimil Vondruška přibližuje dobu 15 století. Vaše reklamace z 26 5 2018 byla vyřízena. Zase jsi nevypracoval 7 cv ze str 30.

3. Doplňte do vět chybějící tečky.

Zavinil to jeden nerozvážený čin a kpt Marek měl zase co řešit. Česká spořitelna, a s patří u nás mezi největší banky podle počtu klientů. Auto-bus odjíždí již v 10 15 hod a cesta nám bude trvat 4 hodiny. Divadelní představení začíná v 19 30 hod a končí ve 21 30 hod. Na mapě jsme hledali některá evropská města, např Paříž, Londýn, Berlín, Vídeň, Řím aj Často a rádi navštěvujeme lázně K Vary a Fr Lázně. Moje teta pracuje na očním odd zlínské nemocnice. Právní poradenství v široké oblasti práva nabízí JUDr Jiří Zlámal. Dokument zaevidovaný v evidenci dokumentů se označuje číslem jednacím pod zkratkou č j. Případné zmatky v označování dokumentů řeší § 8 odst 1 vyhlášky č 191/2009 Sb. Případ bude řešit mjr Vrána. Obráťte se na vedoucí lékárny PhMr Marii Černou. Největším výrobcem elektřiny v České republice je ČEZ, a s. V Otrokovicích má sídlo Continental Barum spol s r o, která je velkým výrobcem všech druhů pneumatik.

4. Která z následujících vět je oznamovací?

- Přijďte domů včas.
- Kdyby se tak zastavil čas.
- Nastal čas k návratu domů.
- Kolik času ještě zbývá do večere?

7.–9. roč.

5.–9. roč.

5. Která z následujících vět není oznamovací?

- a) Jděte si zahrát fotbal.
- b) Jdeme si zahrát fotbal.
- c) Chlapci hrají rádi fotbal.
- d) Chtěli bychom si zahrát fotbal.

6. Ve které z následujících možností je chyba v interpunkci?

- a) Právě jsem začala číst V. kapitolu na 76. straně.
- b) Koupila jsem si knihu *Čeští spisovatelé 19 a počátku 20 století*.
- c) Dne 27. 8. 2019 ve 14.30 hod. proběhne sraz spolužáků ročníku 1960.
- d) Firma, která vyhrála v soutěži 1. místo, získala od státu dotaci ve výši 10.350.140 Kč.

7.–9. roč.

7. Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je napsána se správnou interpunkcí (ANO), či nikoli (NE). Svou odpověď zakroužkujte.

- a) Jedná se o § 432 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb. **ANO – NE**
- b) Vyřešili jsme cv. 4 na str. 56 a také 8 cv. na 67 str. **ANO – NE**
- c) Společnost Krajcar, s. r o se zaměřuje na výrobu nábytku do koupelen. **ANO – NE**
- d) Pozvání přijali PhDr. Ivan Nový,
RNDr. Karel Vysloužil a JUDr. Jan Zaoral. **ANO – NE**

8. Ve které z následujících možností není chyba v interpunkci?

- a) Na výlet dnes odjela 5 B, 7 A, 8 C a 9 B.
- b) Jedná se o fa č. 2018022, která je splatná k 25. 11. 2018.
- c) Návrhy originálních staveb provádí Ing arch. Rudolf Jánský.
- d) Svatební obřad proběhl 11. 11. 2018 v 11.11. hod. ve Dvoře Králové n. L.

II. Otazník

5.–9. roč.

- a) **Otazník (?) píšeme na konci věty tázací** (sloveso má tvar oznamovacího nebo podmiňovacího způsobu), např.: *Půjdeš dnes do kina? – Šel bys zítra do kina? – Už jste to viděli? – Chtěli byste to vidět? – Kdy pojedete na dovolenou? – Půjčil bys mi tu knihu?*
- b) **Otazník někdy píšeme do závorky. Vyjadřujeme tím pochybnost o správnosti předchozího tvrzení**, např.: *Stalo se to v minulém (?) roce. – Rozhovořila se o šedesátých (?) letech minulého století. – Měl na mysli listopadové (?) události.*

Cvičení

1. **Doplňte do vět chybějící interpunkci. (Dvojici vět tvoří vždy jedna věta oznamovací a jedna věta tázací.)**

Dal bych si něco dobrého na oběd__ Dal by sis něco dobrého na oběd__
 Máš napsaný domácí úkol__ Domácí úkol mám již napsaný__ Půjdeš s námi na hřiště__ Šel bych s vámi na hřiště__ Večer si můžeme zahrát florbal__ Zahrajeme si florbal__ Musela jsem na vás dlouho čekat__ Čekáš na nás dlouho__ Těšíte se na Vánoce__ Těšíme se na Vánoce__ Podle předpovědi meteorologů by mělo zítra chumelit__ Myslíš, že bude zítra chumelit__ Jak dlouho nám bude trvat cesta na vrchol Sněžky__ Cesta na vrchol Sněžky nám bude trvat dvě hodiny__ Objednal jsem si nový mobil__ Už sis objednal ten nový mobil__ Budeš dnes večer doma__ Dnes večer budu určitě doma__ Nezajdeme do kina na ten nový film__ Rádi půjdeme do kina na ten nový film__

2. **Tvořte věty tázací z vět oznamovacích podobně jako v předchozím cvičení.**

Zkusíme to ještě jednou. _____

Vrátíme se brzy. _____

Odpoledne půjdeme nakupovat. _____

Slíbili jsme jí pomoc. _____

- Občas ráda maluji. _____
- Zavolám své kamarádce. _____
- Bratrovi daruji štěňátko. _____
- Dnes bude krásně. _____
- Ta písnička se mi moc líbila. _____
- Chodím do sedmé třídy. _____

3. Vyhledejte věty tázací a doplňte příslušné interpunkční znaménko (nyní je za všemi větami tečka).

- a) Prosím tě, pomůžeš mi s výběrem dárků. b) Pomohla jsem mu s výběrem dárků. c) Byl bych rád, kdybys mi pomohla s výběrem dárků. d) Pomohla bys mi, prosím tě, s výběrem dárků. e) Prosím tě, pomoz mi s výběrem dárků. f) Prosím tě o pomoc s výběrem dárků. g) Kdy mi pomůžeš vybrat dárky. h) Nevím ještě, jaké dárky vyberu. ch) Budeš tak laskava a pomůžeš mi s výběrem dárků. i) Myslíš, že se budou mnou vybrané dárky líbit.

4. Tvořte otázky k následujícím odpovědím:

- a) _____ Přijedeme v sobotu.
- b) _____ Ano, přijede i babička.
- c) _____ Chci studovat gymnázium.
- d) _____ Baví mě chemie a přírodopis.
- e) _____ Bydlíme v rodinném domku.

III. Vykřičník

5.–9. roč.

- a) **Vykřičník (!) píšeme na konci věty rozkazovací** (sloveso má tvar rozkazovacího nebo oznamovacího způsobu či infinitivu). V mluveném projevu pronášíme příkaz zvláště důrazně, např.: *Sedněte si a mlčte!* – *Sednout a mlčet!* – *Mlčíš už!* – *Sedíš už!* – *Stát!* – *Dávejte pozor!* – *Nevstupovat!* – *Zastavit a stát!* – *Pochodem vchod!* – *Zavři konečně ty dveře!* ...
- b) **Vykřičník píšeme také na konci věty práci** (sloveso má tvar oznamovacího nebo podmiňovacího způsobu či infinitivu). Tyto věty vyjadřují naše přání a často začínají částicí *ať*, *kéž*, *nechť*. V mluveném projevu pronášíme přání se zvláštním důrazem, např.: *Kéž by už skončilo vyučování!* – *Mít tak krásný hlas!* – *Ať se vám dovolená vydaří!* – *Kéž dobře dojedete!* ...
- c) **Vykřičník používáme rovněž na konci věty zvolací** (sloveso má tvar oznamovacího způsobu). Tato věta je citově zabarvená a má výrazný zvolací ráz, např.: *To je nádhera!* – *S tím případem nechci mít nic společného!* – *Ta kniha je opravdu zajímavá!* – *Vždyť na tento okamžik jsem dlouho čekala!* ...
- d) **Vykřičník píšeme na konci neslovesných vět, které tvoří jen citoslovce, oslovení v 5. pádě nebo jiný neslovesný tvar a které mají výrazný zvolací ráz**, např.: *Pozor!* – *Haló!* – *Milí přátelé!* – *Vážení hosté!* – *Drahá teto!* – *Konečně konec!* – *Pomoc!* ...

Cvičení

1. **Doplňte do vět chybějící interpunkci. Do závorek napište, o jakou větu se jedná (např. oznamovací, rozkazovací apod.).**

Vážení návštěvníci__ (_____)

Jakou knížku čteš__ (_____)

Zítřej navštívíme tetu__ (_____)

Pojedeš s námi__ (_____)

Kéž je všechno v pořádku__ (_____)